

III. Създаване и развитие на дубровнишката търговия по градове.

1. София.

Дубровнишките колонии сж били създавани бавно. Първоначално тѣ се опитвали да заседнатъ въ голѣмитѣ търговски градове на Турция и то въ тѣзи, които били разположени покрай старитѣ и оживени търговски пѣтища. За по-голѣма сигурностъ били избирани онѣзи градове, които били седалища на по-значителенъ гарнизонъ и на повисши турски административни власти. Най-удобенъ въ всѣко отношение за тѣхъ билъ градътъ София, седалище на беглербей, гдето не рѣдко резидиралъ и самия турски султанъ. Скоро следъ сключване търговско-политически съглашения между Дубровникъ и Цариградъ се отбелязватъ вече отседнали първитѣ дубровчани въ София. Презъ 1486 г. дубровчанинътъ Радо Гюрасевичъ написалъ своето завещание като софийски търговецъ¹⁾. Той не е билъ нито първия търговецъ, който отседналъ въ града, нито единствения. Въ завещанието се споменаватъ още нѣколцина дубровчани, а сжщо и специаленъ тѣхенъ свещеникъ — капелана Маринъ²⁾. За да могатъ тѣзи търговци да поддържатъ свой свещеникъ, вѣроятно тѣ сж били доста много на брой. Така следъ 8 години е било съставено друго едно завещание на дубровчанина Юхи Гюрасевичъ, сжщо живущъ въ София³⁾, въ което сж изброени имената на други трима негови сънародници, които не се срещатъ въ по-предишното завещание. Къмъ софийската колония се числилъ и нѣкой си Иванъ Луксичъ, който презъ 1500 г. написалъ завещанието си въ София⁴⁾. По точни сведения за броя на дубровчанитѣ въ София сж запазени едва отъ 1505 г. Презъ тази година турцитѣ, намиращи се въ споръ съ тѣхъ, конфискували всичката стока, находяща се въ безистена, която принадлежала на 17 души търговци⁵⁾. Сигурно, че това събитие ще да е указало влияние върху живота и търговията на дубровчанитѣ въ града. Въ единъ периодъ отъ повече отъ 40 години въ дубровнишките нотариални книги е споменато единствено името на Лоренцо Радовановичъ — въ завещанието му отъ 1516 г., направено въ София⁶⁾. Колкото и малка да била презъ това време колонията, все

¹⁾ „Testamentum Radoe Giurassevich. MCCCCLXXXVI indictione quarta die XXVII mensis novembris.“ Test. т. 26 ф. 4.

²⁾ „Item lasso a prete Marino capellano di Sophia per messe di sancto Gregorio perperi cinque“ . . . п. т. ф. 4V^o. Отъ края на 15 в. е споменатъ въ София и дубровчанина Николино Якоби. Div. not. т. 80 ф. 60V^o, 146V^o.

³⁾ „Testamentum luchi Giurassevich de Mravigniaz mercatoris . . . 1494 a di 7 magio in Sophia.“ Test. т. 27 ф. 61.

⁴⁾ „Testamentum Ivani Luchxich defuncti in Sophia“. Test. т. 28 ф. 171 V^o.

⁵⁾ Иречекъ К., Пѣтувания, стр. 25.

⁶⁾ Завещание на Lorenzo de Radano Radovanovich dicto Stanich отъ 20 май 1516 г. въ София. Test. т. 31 ф. 181V^o.